

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ και σήμερα τη δημοσίευση των «Απομνημονευμάτων» της περίφημης Γαλλίδος ηθοποιού Σάρας Μπερνάρ.

«Τό μεγάλο μας ταξείδι πλησίαζε πια στο τέλος του, γράφει η μεγάλη καλλιτέχνης, τό λέω δε μεγάλο, γιατί ήταν τό πρώτο ταξείδι της ζωής μου. Βάσταξε έφτά μήνες.

Επήγαμε από τό Μπουφαλό στο Ρότσεστερ, στις Συρακούσες, στο Ωάσινγκτον, στο Γουόρκεστερ και καταλήξαμε στην πρωτεύουσα Ουάσινγκτον, ή όποια είχε ββάσει μία θανιασία πόλις, μά έχει μία έννευριστική μελαγχολία.

Εκεί δώσαμε δύο θριαμβευτικές παραστάσεις, μά παρέθεσαν σουπέ στην προσβεία κι' έπειτα φύγαμε για τή Βαλτιμόρη, τή Φιλαδέλφεια και Νέα Υόρκη, όπου τελείωσε ή περιοδεία μας.

Στή Νέα Υόρκη, κατόπιν παρακλήσεως των καλλιτεχνών της πόλεως, έδωσα μία απογευματινή «ποικιλιστή» παράσταση, με τήν «Πριγκίπισσα Γεωργία» του Δουμά υιού.

«Ω! τί ώραία, τί άλησμόνητη που ήταν ή παράσταση αυτή!... Όλοι άνεξαίρετως οι ήθοποιοί μου έπαιξαν υπέροχα. Έπίσης και τό κοινό ήταν έξαιρετικά έλεγκτό και άποτελείτο άποκλειστικά από ήθοποιούς, ζωγράφους και γλύπτες.

Όταν τελείωσε ή παράσταση, μου προσεφέρθη, ως δώρο μια χρυσή χιτένα, έπάνω στην όποια ήταν χαραγμένα τό όνόματα όλων σχεδόν των ήθοποιών, που είχαν παρακολουθήσει τήν παράσταση.

Μεταξύ των άλλων δώρων που έλαβα τή βραδείά εκείνη, ήταν ένα χρυσό βραχιόλι που μου προσέφερε ή διάσημη άουδής Σαλβίνι, κι' ένα μενταγιόν με τή φράση: «ΜΗ με λησμονείτε, χαραγμένη με τυρκουάζ, δώρο τής ήθοποιού Μαιρίς». Άντιπροσωπία ή όποια βρισκόταν τότε σ' όλη τήν άνθρηπεί της καταπληκτικής όμορφιάς της. Έπίσης συγκινητώθη και μέσα στο καμαρίνι μου περισσότερες από τριακόσιες άνθοδόσμες.

Τό ίδιο βράδυ δώσαμε τήν τελευταία μας παράσταση για τό κοινό με τήν «Κυρία με τās Καμελιάρ», στην όποια αναγκάστηκα δεκαπέντε φορές νά βγω στη σκηνή και νά χαιρετήσω τό κοινό. «Έπειτα ό μόνον άπόμεινα για μία στιγμή αστασιμένη, γιατί, μέσα στη θύελλα των ζητωκραυγών και των έπαιρημάτων, άκούσα μία φωνή στοιγγή προσερχόμενη από καμιά έκατοστή θεατής.

Φωνάζοντας πώς κάτι ζητούσαν, μά έγώ δέν καταλάβαινα τίποτε...

Τέλος ό Ζάρρετ μ' έβγαλε από τή δύσκολη θέση μου, φωνάζοντας μου γαλλικά από τό παρασκήνια:

— Ζητάνε νά τούς κάνετε μία προσφώνηση...

— Α, όχι! φώναξα έγώ και, γυρίζοντας προς τούς θεατές, άποκλήθηκα και φώναξα άγγλικά:

— Δέν μπορώ νά μιλήσω!... Τό μόνο που μπορώ νά πς πώ είναι: Σας εύχαριστώ!... Σας εύχαριστώ με όλη μου τήν καρδιά...

Χείμαρρος ζητωκραυγών κι' έπαιρημάτων διαδέχτηκε τό λόγια μου αυτά...

— Χίτ! Χίτ! Ούρα!... φώναξαν οι Αμερικανοί. Ζήτω ή Γαλλία!...

Τήν άλλη μέρα, 4 Μαΐου, έπαύζονουν στο ίδιο υπερωκεάνειο που με είχε φέρει στην Αμερική, τήν Αμερική, για νά επιστρέψω στη Γαλλία.

Μά δέν ήταν πια ό ίδιος πλοίαρχος. Ό νέος όνομαζόταν Σωτέλι. Ήταν κοντός και ξανθός, ένώ ό άλλος ήταν ψηλός και μελαγχρόνος. Μά ήταν επίσης γοητευτικός κι' εύχαριστος συνομιλητής. Καθώς δέ με πληροφόρησε, ό πλοίαρχός του είχε αυτοκτονήσει, άπειδή έχασε ένα μεγάλο ποσόν στα χαρτιά.

Η καμπίνα μου στο υπερωκεάνειο είχε ανακαινισθεί έξ ολοκλήρου και οι τοίχοι της είχαν σρωθεί με άφραίο γαλάζιο ύφασμα.

Ανεβαίνοντας στην Αμερική, γύρισα προς τό πλῆθος που ήταν συγκεντρωμένο στην παραλία, και τό άποχαρτίσημά με τό χέρι. Όλοι τότε μου ανταπέδωσαν τόν άποχαρτισμό μου, φωνάζοντας:

— Ωρεδουάρ! Ωρεδουάρ! Έπειτα διενύθηκα προς τήν καμπίνα μου...

Μά μόλις έφτασα εκεί, στάθηκα κατάπληκτη. Μπρός στην πόρτα της, όρθιος, φορώντας κομψό γκρι κοστούμι, άντερά παπούτσια και καπέλλο τής τελευταίας μόδας, με τό χέρι γαντοποιεμένο, στεκόταν ό Έρρίκος Σμιθ, ό άνθρωπος με τή φάλανα...

Έβγαλα άμέσως ένα μουγκρητό θρηϊόν...

Μά εκείνος χαμογελούσε πρόσχαρα και μου έδωσε ένα κουτί. Έγώ τό άρπάξα, έτοιμη νά τό πετάξω από τό φρενεστρίνι τής καμπίνας μου.

Μά ό Ζάρρετ έπιασε τό χέρι μου και, παίρνοντάς μου τό κουτί τό άνοιξε.

— Είπε υπέροχο! φώναξε.

Έγώ είχα κλείσει τό μάτια μου, είχα φράξει τ' αυτιά μου και φώναξα:

— Φύγε! Ηλιθία! Κτήνος!... Φύγε!... Εύχομαι νά πεθάνω με τόν πιο φριχτό θάνατο!... Φύγε!

Τέλος, καμιά φορά μισάνοιξα τό μάτια μου... Ό Σμιθ είχε φύγει... Τότε ό Ζάρρετ άρχισε νά μου μιλάει για τό δώρο του, μά έγώ δέν ήθελα ν' άκούσω τίποτε. Μου έλεγε πώς ήταν ένα υπέροχο κοσμημα, πώς είχε μεγάλη αξία, κλπ. κλπ.

Στό τέλος φώναξα άπρηδησίην:

— Ω, κύριε Ζάρρετ, για τήν άγάπη του Θεού, άφήστε με ήσυχη μ' αυτό τόν άνθρωπο και τό δώρο του!... Άφου λέτε πώς είναι τόσο ώραίο, δώστε το στην κόρη σας και μη μου ξαναμιλήσετε πια γι' αυτό...

Τέλος, τό υπερωκεάνειό μου έγκαιτέλιγε τό λιμάνι τής Νέας Υόρκης. Έγώ που άπεθάνομαι τό θαλάσσια ταξείδι, έφευγα αυτή τή φορά εύθυμη, γελαστή και γεμάτη άδιαφορία για τή ναυτία και τās δυσάρεστες συνέπειές της.

Μά δέν είχαμε σαφάνταχτώ ώρες που φύγαμε από τή Νέα Υόρκη, όταν τό πλοίο μας σταμάτησε έξωφρα. Πετάχτηκα άμέσως από τήν κοκέτα μου και βρέθηκα στη γέφυρα, με τόν φόβο μήπως είχε συμβεί κανένα καινούργιο δυστύχημα στο εξαοράβι-φάντασμα, όπως — καθώς θά θυμάστε — είχαν έπωνοιάσει τό άτυχο υπερωκεάνειό μας...

Απέναντί μας, ένα γαλλικό πλοίο μάς έκανε σήματα, άνοβοκατεβάζοντας διαρκώς τας σημαϊόδες του. Ό πλοίαρχός μας, ό όποιος άπαντούσε στα σήματα αυτά, με κάλεσε κοντά του και άρχισε νά μου έξηγη τή σημασία τους, χωρίς έγώ νά καταλαβαίνω τίποτε...

Σέ λίγο έφριξαν από τό γαλλικό πλοίο μά βάρκα στη θάλασσα, μέσα στην όποια μπήκαν δύο ναύτες κι' ένας νέος πολύ φτωχός, ντυμένος φτωχικώτατα. Συγχρόνως, ό δικός μας πλοίαρχος κατέβασε τή σκάλα, ή βάρκα διαλόρωσε κι' ό φτωχός νέος ανέβηκε έπάνω, συνοδευόμενος από τούς δύο ναύτες.

Τότε ό ένας άπ' αυτούς έδωσε στον άξιωματικό του πλοίου μας, ό όποιος περιμενε έπάνω στη σκάλα, μία έπιστολή. Εκείνος τή διάβασε και, κυττάζοντας τόν νέο, του έλε: «Ακολουθήσε με». Έπειτα ή βάρκα με τούς δύο ναύτες ξεναγύρισε στο γαλλικό πλοίο, τό όποιο ξεκίνησε πάλι, συνεχίζοντας τόν δρόμο του, όπως άλλωστε κάναμε κι' έμεις.

Εντομεταξύ ό άξιωματικός παρουσίασε στον πλοίαρχό μας τόν φτωχό νέο. Ήταν ένας φτωχός καλλιτέχνης, Ξυλογλύπτης, ό όποιος είχε επιβιβαστεί στο γαλλικό πλοίο, πηγαίνοντας για τή Νέα Υόρκη, χωρίς νά έχη πενήτα για νά πληρώσει τό εισιτήριό του... Έλιβε όόσσο νά περάσει άπαρατήρητος και νά κοιμητ ή κάτω από τίποτε δέματα. Μά ήταν, άλλωθον, άρρωστος κι' ή άρρώστεια του τόν είχε προδώσει. Βασανίζόταν από τόν πυρετό και παραλήρυνσε δυνατά στον ύπνο του, προφέροντας άκατάληπτα λόγια. Έτσι τόν άκουσαν μερικoi ναύτες, οι όποιοι, βλέποντας τόν άξιοθρήνητη κατάσταση του, τόν μετέφεραν στο νοσοκομείο του πλοίου, όπου τό όμολόγησε όλα.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΕΣ

Η Ιταλίς ήθοποιός Έλεονώρα Ντουζέ, έφάμιλλος τής Σάρας Μπερνάρ.